

ارزیابی فعالان کسب‌وکار از آخرین وضعیت بازارها (گزارش ۳ نشست)

مطالب مطرح شده در این ۳ نشست صرفاً انعکاس مشکلات و دغدغه‌های فعالان کسب‌وکار است و بیانگر موضع رسمی مرکز پژوهش‌ها نیست. جمع‌بندی مرکز پژوهش‌ها در انتهای گزارش بیان شده و امید است مورد توجه دستگاه‌های اجرایی قرار گیرد.

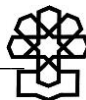
معاونت پژوهش‌های اقتصادی
دفتر: مطالعات اقتصادی

کد موضوعی: ۲۲۰
شماره مسلسل: ۱۶۳۴۲
اسفندماه ۱۳۹۷

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۲.....	مقدمه.....
۴.....	خلاصه اظهار نظر حاضران.....
۳۴.....	تحلیل و جمع بندی.....

ارزیابی فعالان کسب و کار از آخرین وضعیت بازارها (گزارش ۳ نشست)

چکیده

اطلاع از انتظارات و تجربیات نخبگان و فعالان کسب و کار برای مهار آثار تحریم‌ها ضروری است. در این راستا، مرکز پژوهش‌های مجلس به برگزاری سه نشست با فعالان عمده کسب و کار اقدام کرده است. نظرات فعالان تولید و تجارت در این سه نشست نشان می‌دهد که بسیاری از مشکلات فعلی حاکم بر بازارها ناشی از نوعی خودتحریمی و بی‌تدبیری‌هایی است که در صورت مدیریت می‌تواند بخش مهمی از صدمات ناشی از تحریم‌های خارجی را خنثی کند.

در ایام اخیر بیش از گذشته ناهماهنگی بین دستگاه‌های مرتبط با تولید و تجارت به خصوص بانک مرکزی، گمرک، کشتیرانی، وزارت صمت و وزارت جهاد کشاورزی همراه بوده است. تعدد دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها، زمانبر بودن ثبت سفارش و فرایندهای مربوط به ترخیص کالاها، عدم امکان برقراری ارتباطات مالی بین‌المللی وعده داده شده، محدودیت‌های حاکم بر صرافی‌ها، برخی سازوکارهای نادرست در پیمان‌سپاری‌های ارزی و عمل نکردن مسئولان مختلف به وعده‌های داده شده از عمده‌ترین مسائل، معضلات و ابهامات فعلی بیان شده توسط فعالان کسب و کار در مواجهه با تحریم‌هاست.

در این نشست، نمایندگان تشکل‌های تولیدی، صادراتی و وارداتی و فعالان کسب و کارهای مختلف اعلام کردند مشکل تأمین ارز برای واردات، مقررات در حال

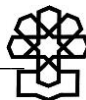
تغییر و زمانبر شدن ترخیص مواد اولیه بنگاه‌ها را در معرض خطر تعطیلی قرار داده است، به طوری که پیش‌بینی می‌شود در چند ماه آینده در صورت تغییر نکردن شرایط، با موجی از تعطیلی و بیکاری گسترده و به تبع آن کمبود برخی کالاها و افزایش قیمت‌های مرتبط با آنها مواجه خواهیم بود.

نمایندگان تشکل‌های بزرگ تولیدی کشور همچنین اعلام کردند می‌توانند مشکل تحریم‌ها را همان‌طور که در سال‌های گذشته توانسته بودند مدیریت کنند، اما سیاست‌های نادرست تجاری، بانک و مانند آن، دور زدن تحریم‌ها و اداره بنگاه‌ها را در عمل بسیار مشکل کرده است.

مقدمه

گروه مطالعات محیط کسب‌وکار در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تصمیم گرفت تا با دعوت از نمایندگان بزرگ‌ترین تشکل‌های تولیدی و صنفی کشور و نیز تولیدکنندگان و صادرکنندگان عمده، از شرایط روز تولید و تجارت به خصوص بعد از اجرای تحریم‌ها در دو مقطع ۱۶ مرداد و ۱۳ آبان ۱۳۹۷ و افزایش نرخ ارز در ماه‌های اخیر با محوریت دو سؤال از آخرین وضعیت بازارها مطلع شود. این جلسات در سه روز یکشنبه و دوشنبه، ۱۱م و ۱۲م و سه‌شنبه ۱۲م آذرماه ۱۳۹۷ از ساعت ۱۰ تا ۱۲ در مرکز پژوهش‌های مجلس برگزار شده است.^۱

۱. ذکر این نکته ضروری است که به برخی از مطالب مطرح شده در این جلسات از منظر کارشناسی نقدهای جدی وارد است، لکن هدف از این جلسات و بیان مطالب فعالان کسب‌وکار صرفاً آشنایی با نظرات آنها و نحوه تفکرات و دغدغه‌های ایشان است. به نظر می‌رسد که لازم است تا نظرات صحیح کارشناسی توسط انجمن‌ها، اتاق‌ها و نهادهای مربوطه در اختیار فعالان کسب‌وکار نیز قرار بگیرد.

اسامی حاضران

- محمدزاده، انجمن تولیدکنندگان جوجه یک‌روزه
- محمد جعفری فشارکی، مدیر عامل مجمع ملی خبرگان کشاورزی کشور
- علی فکری، رئیس اداره پایش و مقابله با تحریم‌ها (اداره کل دیپلماسی اقتصاد مقاومتی، وزارت امور خارجه)
- جمشید نفر، دبیرکل کنفدراسیون صادرات
- سیدرضا نورانی، رئیس اتحادیه ملی محصولات کشاورزی ایران و رئیس انجمن ارگانیک ایران
- یونس جاوید، رئیس هیئت مدیره انجمن شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی ایران
- رضا باکری، دبیر انجمن صنایع فراورده‌های لبنی ایران
- سیامک طبیبی، کانون انجمن‌های صنایع غذایی ایران
- علیرضا اسدی، سندیکای صنعت برق ایران
- محمدعلی وحدتی، سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق
- پرویز غیاث‌الدین، سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق
- محمود احساسی نمینی، انجمن صنایع شوینده، بهداشتی و آرایشی ایران
- اسماعیل بازارچی، انجمن صنفی لوازم خانگی ایران
- بیژن احمدی، انجمن صنفی لوازم خانگی ایران
- عرفان نوری، انجمن صنفی لوازم خانگی ایران
- سهراب قصاعی، انجمن صنایع چینی ایران
- عباس ابریشمی، سندیکای صنایع آسانسور و پله‌برقی ایران
- امیرحسین وصالی، عضو هیئت مدیره انجمن صادرکنندگان کالاهای صنعتی

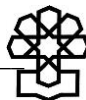
- غلامرضا متدین اعتمادی، مشاور انجمن کشتیرانی
- یحیی ضیایی مهرجردی، مشاور ارشد اتحادیه مالکان کشتی
- حسن نیلفروش‌زاده، دبیر کل انجمن صنایع نساجی ایران
- سیدرضا نورانی، اتحادیه ملی محصولات کشاورزی ایران و انجمن ارگانیک ایران
- مجید بازیان، اتحادیه صادرکنندگان خشکبار ایران
- علی فرزاد مهاجری، دبیر انجمن صادرکنندگان صنعتی معدنی و خدمات مهندسی
- سعید جلالی قدیری، دبیر اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک
- خانم سحر رکنی، خانه معدن ایران
- آقا حسینی، شورای عالی امنیت ملی
- سیدعلی روحانی، سرپرست دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌ها (حضور در یک جلسه)
- ایمان تهرانی، پژوهشگر گروه مطالعات محیط کسب‌وکار مرکز پژوهش‌ها (رئیس جلسات)
- مهدی رزم‌آهنگ، پژوهشگر گروه توسعه مرکز پژوهش‌ها (حضور در یک جلسه)
- سیدمهدی بنی‌طیاب، پژوهشگر گروه مالی مرکز پژوهش‌ها (حضور در یک جلسه)

خلاصه اظهار نظر حاضران^۱

• سیدعلی روحانی (سرپرست دفتر مطالعات اقتصادی)

مرکز پژوهش‌ها جزء اولین نهادهای حاکمیتی بوده که پژوهش‌هایی حاکمیتی با اشاره به

۱. شایان ذکر است که در این جلسات نمایندگان بانک مرکزی، گمرک، وزارت صمت، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان امور مالیاتی و برخی دستگاه‌های دیگر که توسط فعالان کسب‌وکار از آنها نامی برده شده یا انتقاداتی بر آنها وارد شده است حضور نداشته‌اند، لذا صرفاً نظرات و دغدغه‌ها و ابهامات تنها فعالان کسب‌وکار بیان شده است و ممکن است برای هرکدام از موضوعات مطرح شده، دلایل و توجیحات خاصی نیز وجود داشته باشد که پیگیری آنها در جلسات آینده امکان‌پذیر خواهد بود.

موضوع تحریم در دوره‌های جدید و دوره قبلی انجام داده و منتشر کرده است. این گزارش‌ها مرجعی است برای تمام دستگاه‌ها که در واقع تحریم‌ها چیست و راه‌حل‌های میان‌مدت و بلندمدت برای مقابله یا بی‌اثر کردن تحریم‌ها چه باید باشد؟ بخشی از این پیشنهادها اجرا شده و برخی دیگر همچنان بر زمین مانده است.

گزارش برنامه فعالانه ضد تحریم این مرکز که شهریورماه ۱۳۹۷ منتشر شد، در اصل چک‌لیستی است که دستگاه‌های مختلف بر اساس آن، باید اقدامات ضد تحریمی را انجام دهند و گزارش کنند. اکنون برای تکمیل آن و دریافت اطلاعات از وضعیت واقعی بازارها، این جلسات تشکیل شده تا نظرات فعالان اقتصادی را نیز داشته باشیم و منتقل کنیم. هم‌زمان نظرسنجی‌هایی برای بیش از ۴۰۰ تشکل و اتحادیه و فعالان کسب‌وکار و تولیدی‌ها ارسال کرده‌ایم تا از کم‌وکیف وضعیت اشتغال، مواد اولیه، محصول تولیدی، حجم تولید و سایر اطلاعات دیگر در کسب‌وکار آنان مطلع شویم.

امیدواریم خروجی این جلسات و نظرسنجی‌ها باعث بهبود سیاست‌گذاری در بانک مرکزی، وزارت صمت، گمرک و سایر نهادها شود.

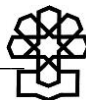
• ایمان تهرانی (رئیس جلسه)

هدف از این جلسات ارزیابی بازارهای کشور در دو مقطع ۶ماهه اول سال ۱۳۹۷ و بعد از آن تاکنون، به خصوص بعد از اجرایی شدن تحریم‌های ظالمانه و یک‌طرفه آمریکا و تأثیرات نوسانات و افزایش نرخ ارز در کسب‌وکارهای مختلف است. می‌خواهیم بدانیم با گذشت چند ماه از اجرایی شدن تحریم‌ها و نوسانات مختلف نرخ ارز چه اتفاقاتی در کف بازارها افتاده است. بر همین اساس پاسخ دو سؤال ذیل ارائه شود:

۱. طی یکسال اخیر، میزان صادرات، تولید و اشتغال، قیمت مواد اولیه و محصول نهایی و نیز مقررات ناظر بر کسب‌وکار شما چه تغییراتی کرده است؟
۲. برای عبور هرچه کم‌ضرتر اقتصاد ایران از شرایط موجود و نیز استفاده از فرصت‌های ایجاد شده برای اصلاحات اساسی اقتصاد ایران، چه پیشنهادهایی برای مجلس شورای اسلامی دارید؟

• **مراد محمدزاده، نایب رئیس انجمن تولیدکنندگان جوجه یک‌روزه**

ضمن تشکر از این جلسه باید عرض کنم وضعیت به گونه‌ای شده که باید گفت چه کنیم که زنده بمانیم؟ بنده در چند روز گذشته در چند کشور اروپایی تردد داشتم و هر کار کردم که بتوانم مبالغی برای خریدهای مرتبط با کارم جابه‌جا کنم اصلاً نتوانستم. وضعیت ما چون با شکم مردم سروکار دارد تولید و اشتغال مان ادامه دارد و تا الان چندان کم نشده، بلکه مشکل برای چند ماه آینده است. تحریم‌ها چندان در صنعت مرغداری اثر نگذاشته، آن چیزی که اثر مخرب داشته رفتارهای نادرست و تصمیم‌های عاجل و ناهماهنگی‌های ارزی و عدم هماهنگی بین گمرک و بانک مرکزی و سایر دستگاه‌هاست که مثلاً همکاری نمی‌کنند تا واکسن‌هایی که خریده شده و تا آخر سال کفایت می‌کند ترخیص شوند. مشکل اول ما در عدم هماهنگی دولت و بانک مرکزی و گمرک و وزارت صمت است که در بحث تخصیص ارز دعوا کرده‌اند، بانک مرکزی می‌گوید اگر اجناس از گمرک ترخیص شود دیگر به ما ارز نمی‌دهد و اگر بخواهیم واکسن و مواد اولیه مورد نیاز را ترخیص کنیم آن وقت باید برویم ارز آزاد تهیه کنیم. بنده خواهش‌م این است که دولت و بانک مرکزی اجازه دهند به دلیل تحریم‌ها، با ارزهایی که قبلاً تخصیص داده‌اند

و ما کالا وارد کرده‌ایم، کالاها ترخیص شوند (به دلیل عدم هماهنگی مابین ایشان و دستورالعمل‌های متناقض و مختلف تا این لحظه اجازه ترخیص نداده‌اند) تا بتوانیم انتظارات تورمی مردم را کنترل کنیم، ما تولیدکننده‌ها از اعتبارات شخصی خودمان در بازارهای بین‌الملل استفاده می‌کنیم تا نگذاریم چرخه تولید متوقف شود.

مشکل دوم ما با سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان است، چرا افسار صنعت من در اختیار افرادی است که اطلاعات کمی از این صنعت دارند و قیمتگذاری می‌کنند، باید کار را به دست اتحادیه بسپارند که کاردان است، نه چند نفر تازه‌کار و دیپلمه که دارند ما را دچار تحریم داخلی می‌کنند. یک سدهایی در مقابل تولیدکننده درست کرده‌اند و ما را در تحریم داخلی گذاشته‌اند. ما الان اصلاً در خصوص مواد اولیه هیچ مشکلی نداریم و برای مصرف تا آخر سال واکسن‌ها در سردخانه فرودگاه امام وجود دارد، ولی نمی‌گذارند ترخیص شود.^۱ مشکل بعدی ما مقررات حاکم بر صنعت و تولید است که یک دفعه صبح با تغییرات مقررات مواجه می‌شویم.

سه مشکل اصلی داریم:

۱. فرایند دریافت مالیات ارزش افزوده و گرفتن آن فقط یکبار و آن هم از مصرف‌کننده

نهایی.

۲. تأمین اجتماعی که نقش مخلی از نظر بنده در تولید پیدا کرده و بر اساس ماده

(۳۸) آن که به بهانه‌های مختلف از تولیدکننده جریمه گرفته می‌شود.

۳. فساد و نرخ‌گذاری و ارز دولتی (منظور ارز ۴۲۰۰ تومان است) و ورود افرادی از

۱. این عدم اجازه ترخیص برخی کالاها در گمرکات، موردی است که در این نشست‌ها زیاد عنوان می‌شود که قطعاً نیازمند پیگیری و پرسش و علت‌یابی و راستی‌آزمایی از نهاد مسئول است.

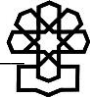
سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان که نه تخصص لازم را دارند و نه کار کارشناسی متناسبی انجام می‌دهند.

افق پیش رو برای سال بعد غبارآلود است و به سمت فاز نهفته می‌رسیم و باید هر صنعتی را با افق خاص خود سنجید. ظاهراً سه جرم بزرگ در این مملکت داریم: اول آنکه تولیدکننده باشی، دوم آنکه موفق باشی و سوم آنکه جوان باشی.

• محمد جعفری فشارکی، مدیر عامل مجمع ملی خبرگان کشاورزی کشور

۱۵ درصد تولید کشور و ۶۰ هزار نفر جمعیت در اختیار مجمع خبرگان کشاورزی است. بالاترین مقام تولید گندم یعنی ۱۳/۷ تن در هکتار را کسب کرده‌ایم. تحریم هیچ کاری به تولید ما ندارد. این دولت است که با قیمت تضمینی نامناسب و اعلام زودتر آن مشکلات عظیمی برای ما به وجود آورده است. چرا کاری نمی‌کنند که کشاورز برود به سمت برداشت بیشتر از هر هکتار؟

برای ۶ ماهه دوم گفته شده که قیمت پایه گندم ۱۴۷۰ تومان برای گندم نان است یا گندم درجه دو یا برای ماکارونی؟ که مبهم بیان شده است. اگر قیمت، افزایش پیدا نکند کشاورز می‌رود به سمت تغییر کشت و دیگر گندم مناسب نمی‌کارد و قطعاً با کمبود مواجه می‌شویم. در پسته هم ما از هر هکتار، ۱۵ هزار تن برداشت داشته‌ایم. در زعفران میانگین کشور هکتاری سه‌ونیم کیلو بوده و برخی از اعضا که در انجمن عضو هستند توانسته‌اند تا ۱۲ کیلو برداشت داشته باشند. باید الگوهای کشت ما بهبود پیدا کند. کشاورز آنقدر حیا دارد که گندم خالص و بدون ناخالصی تحویل بدهد. باید به سمت پایداری منابع آب برویم. در خصوص گیاهان دارویی نیز هیچ مشکل و ارتباطی با تحریم نداریم، لیکن به دلیل نبود

استانداردی برای آنها، صادرات خاصی نداریم و از درآمد آن محروم هستیم. کشاورزی باید خودش برای خود تصمیم بگیرد و دولت باید از بخش‌های مختلف، تولیدکننده و صادرکننده و کشاورز و زنجیره‌های تولیدی دعوت کند و سپس تصمیمات مرتبط با هر بخش را با کمک ذی‌نفعان و ذی‌ربطان آن بخش بگیرد. پیشنهاد می‌کنم مناطق آزاد کشاورزی ایجاد کنیم تا ترانزیت مواد و محصولات کشاورزی را در تمام ۱۲ ماه برای تنظیم بازار داخل به راحتی داشته باشیم.

• جمشید نفر، دبیرکل کنفدراسیون صادرات

تشکل‌های عضو کنفدراسیون صادرات هرکدام مشکلات خاص خود را دارند. بنابراین نسخه واحدی برای آنها نمی‌توان بیان کرد. لازم است ابتدا مجلس و دولت، محیط مناسب کسب‌وکار را ایجاد کنند. بخش خصوصی واقعی ما ۴ تا ۵ درصد از سهم کل اقتصاد را دارند. این بخش یک‌شبه صادرکننده نشده، بلکه صادرات که نقطه آخر تولید است باید کیفیت پیدا کند و رقابت‌پذیر شود و حداقل ۱۰ سال تجربه نیاز دارد که صادرکننده موفق بشود. حال ۳۸ تشکل ذیل ما که هرکدام اگر ۱۰۰ عضو داشته باشند، برای ۱۰ سال می‌شود ۳۸۰۰۰ سال تجربه، خوب طی این سال‌ها هیچ استفاده‌ای و نتیجه‌ای از این همه تجربه گرفته نشده است. در اصل ابهامی وجود دارد و آن اینکه ارگانی که ما را دعوت می‌کند قدرت تصمیم‌گیری صحیح دارد یا نه؟ و اگر تصمیمی لازم باشد که برای مملکت گرفته شود یا گرفته می‌شود یا نمی‌شود؟ یا قدرت جایی هست که مشخص نیست؟ از نظر بنده این بزرگ‌ترین دغدغه بخش خصوصی واقعی است. ما الان با وجود سابقه ابتدای انقلاب و جنگ تحمیلی که بدون امکانات به بهترین نحو مدیریت کردیم، الان با مشکل

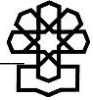
تحریم‌های داخلی مواجه هستیم و آنقدر که از آن رنج می‌بریم از تحریم‌های خارجی رنج نمی‌بریم. مثل افزایش ناگهانی نرخ ارز که گویی دست‌هایی پشت پرده وجود دارد که به این سرعت افزایش پیدا می‌کند و عوامل اقتصادی کمتر در آن اثر گذاشته‌اند.

در این دوره بهترین فرصت برای افزایش صادرات به بدترین شکل مدیریت شد، تنها دو جا تحریم نشد: یک نفت شمال و دیگری چابهار، اگر قبل از رسمی شدن و آغاز تحریم‌ها خودمان را آماده می‌کردیم و با اقتصاد دنیا گره می‌خوردیم، هیچ‌کس امروز جرئت تحریم ما را نمی‌داشت. قبل از هر تصمیم‌گیری باید با متخصصان و فعالان آن بخش جلسه گذاشته شود، مثلاً پیمان‌سپاری و سامانه نیما که مثل نورافکنی شده که به تحریم‌کننده‌ها کمک می‌کند که آنهایی که در آنجا حضور دارند را بشناسد.

علت خروج سرمایه چیست و خروج دلارها توسط چه بخش‌هایی با این حجم می‌تواند انجام شود. ما در چهار مقطع مشکلات ارزی داشته‌ایم: یکی سال ۱۳۷۴ بود، زمان آقای هاشمی رفسنجانی، دیگر سال ۱۳۷۹ زمان آقای خاتمی و بعد سال ۱۳۹۱ زمان آقای احمدی‌نژاد و سال ۱۳۹۷ زمان آقای روحانی. صادرکنندگان واقعی که این مقاطع را دیده‌اند چرا باید اینقدر در حقشان ظلم شود و دست‌وپایشان را ببندند.

• سیدرضا نورانی، رئیس اتحادیه ملی محصولات کشاورزی ایران

مشکل ما این است که هنوز در فکر واردات هستیم و اینکه از کجا و چگونه می‌توانیم بیشتر واردات کنیم و به پتانسیل داخلی اهمیت نمی‌دهیم. چرا از ۱۶ میلیون هکتار زمین که ظرفیت تولید ۱۲۰ میلیون تن محصول را دارد استفاده درست نمی‌کنیم. قیمت خرید از کشاورزان واقعاً ارزان است به خصوص گندم که ۱۴۷۰ تومان می‌باشد. تصمیمات

یک شبه باعث هوشیاری دشمنان و سنگ اندازی جلوی صادرات شده است. چرا صادرات را گدا بار آورده‌ایم. همیشه باید یارانه بدهیم که صادرات بشود، برای چه؟ برای خوش به حال شدن واردات. یک شب تصمیم می‌گیرند پیمان‌سپاری کنند، یک شب تصمیم می‌گیرند ممنوع کنند، تصمیم می‌گیرند گوجه فرنگی صادر نشود، ولی نمی‌بینند چرا گران شد، چون امسال کاهش تولید داشته‌ایم. چرا از ظرفیت فکری و تجربه تشکل‌ها استفاده نمی‌شود؟ چرا گمرک بوشهر از سال ۱۳۹۱ تعطیل شده است؟! حالا مسیر ۱۶ ساعته (کویت ۸ ساعت، قطر ۷ ساعت، بحرین ۱۲ ساعت) الان برای تخلیه و بارگیری باید برود کشور ثالث و مسیر شده ۱۶ روزه، این درد نیست؟ سال گذشته میوه و تره‌بار برای هر کشتی باید ۴۵۰ دلار می‌داد و امسال بر اثر تحریم کرایه شده ۲۵۰۰ دلار، مگر می‌شود کالایشان را بیاورند و ۴ تا ۵ درصد بگیریم و آن وقت از کالای ما ۶۰ درصد بگیرند، خُب وزارت امور خارجه چرا وارد نمی‌شود؟ چرا پروتکل‌های ما یک‌طرفه است؟ با این وضعیت قطعاً صادرات را تعطیل می‌کنیم، چرا باید با این سختی‌ها صادرات داشته باشیم و آخرش هم ضرر کنیم.

قبلاً دو تا نرخ ارز داشتیم حالا شده نیما، سنا، ثانویه، نرخ آزاد، نرخ ۴۲۰۰ و ... اینکه نشد روش تصمیم‌گیری که مثلاً با سامانه‌ای شدن آمار مویرگی ما را هم به دشمن بدهند. درخواست ما این است که به تشکل‌ها به عنوان سرمایه نگاه شود و بیشتر از ظرفیت آنها بهره گرفته شود.

- **یونس جاوید، رئیس هیئت مدیره انجمن شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی**

حدود ۱۱ تا ۱۶ درصد قیمت تمام شده مربوط به حمل‌ونقل است. مشکلاتی که دوستان

فرمودند تا حدودی مشکلات ما هم هست، چراکه ما تابع تولید و تابع کاری هستیم که دوستان انجام می‌دهند. متأسفانه هزینه تمام شده حمل‌ونقل ما به بالای ۲۰ درصد و شاید هم ۲۵ درصد می‌رسد. اولین مشکل ما در این حوزه و پاشنه آشیل ما ارزش‌افزوده است. چراکه اجرای قانون مالیات ارزش‌افزوده باعث شده قراردادهای حمل‌ونقل به سمت کشورهای خارجی برود و شرکت‌های ما شده‌اند نمایندگان شرکت‌های خارجی.

از طرف دیگر در تئوری می‌گویند ۹ درصد مالیات را از مصرف‌کننده نهایی می‌گیرند، اما در عمل واردکننده در حمل‌ونقل دو بار مالیات می‌دهد و این باعث افزایش قیمت خدمات و مشکلات بعدی شده است. دولت از ما ارزش‌افزوده را می‌گیرد می‌رویم سراغ صاحب کالا او هم ۹ درصد را می‌کشد روی قیمت کالا در حالی که در کشورهای توسعه‌یافته از حمل‌ونقل و بیمه ارزش‌افزوده نمی‌گیرند.

واردکننده مجبور است ارزش‌افزوده کرایه بارش را بدهد، روی آن کرایه، من بیمه می‌کنم و ارزش‌افزوده‌اش را روی خدماتم می‌کشم وقتی کالا می‌خواهد به مقصد (تهران) برسد حقوق ورودی روی ارزش سیف کالا تعلق می‌گیرد، حالا صاحب کالا روی حقوق ورودی ۹ درصد ارزش‌افزوده دوباره می‌دهد و کالا که از گمرک ترخیص شد از گمرک به کارخانه تولیدی خودش می‌شود کرایه حمل داخلی، دوباره یک ۹ درصد دیگر می‌دهیم برای بیمه مسئولیت و ارزش‌افزوده؛ بنابراین چندین بار به این خدماتی که واردکننده دریافت می‌کند ارزش‌افزوده داده‌ایم؛ لذا پیشنهاد اصلی این است که حمل‌ونقل و بیمه از مالیات ارزش‌افزوده معاف شوند تا شرکت‌های ما بتوانند به شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی تبدیل شوند.^۱

۱. مطالب بیان شده در خصوص مالیات ارزش‌افزوده قطعاً نیازمند بررسی‌های کارشناسی بیشتر است و پرسش از مسئولین ذی‌ربط را ضروری می‌سازد.

مسئله دیگر به ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی مربوط است که کلیه قراردادها را قرارداد پیمانکاری فرض می‌کند و بر مبنای قرارداد از ۷ تا ۳۵ درصد قیمت تمام‌شده قرارداد را از ما می‌گیرد که باعث شده در یکسال اخیر شرکت‌های ما از ۲۰۰ تا یک میلیارد تومان جریمه بدهند.

مسئله دیگر بحث بندر شهید رجایی است که با حدود ۳ میلیون کانتینر (رتبه ۵۰ تا ۶۰ دنیا) است که بر اثر تحریم کلیه خطوط کشتیرانی دنیا سرویس‌شان را به ایران قطع کرده‌اند و موضوع بر عهده ناوگان ملی کشتیرانی جمهوری اسلامی قرار گرفته و کرایه‌ها نیز نسبت به قبل از تحریم ۵۰ تا ۶۰ درصد افزایش یافته است. خوب در چنین شرایطی دولت‌ها و شرکت‌های تابعه باید بیایند با بخش خصوصی مذاکره کنند که چگونه هزینه‌های مختلف را با کمک هم کاهش دهیم، در این گیرودار شرکت ملی نفت آمده سوخت کشتیرانی را نیز بر اساس دلار آزاد می‌گیرد و به شدت قیمت سوخت آنها را افزایش داده، نه تنها قیمت آنها را، بلکه قیمت سوخت کامیون‌هایی که از مرز خارج می‌شوند را نیز بر اساس دلار محاسبه می‌کند، چون قراردادهای حمل‌ونقل به دلار است. خوب این همان تحریم داخلی است. شرکت نفت سوخت خودش را لیتری ۹ تا ۱۰ هزار تومان کرده است که از فوب خلیج فارس هم بالاتر است. مطلب دیگر آنکه طبق کنوانسیون بی‌بی‌سی باید برای حمل‌ونقل به عبارتی (رفت و برگشت) دو جلد «کارنتی»^۱ به قیمت هر جلد ۸۲۰ هزار تومان خرید که قبل از تحریم جلدی حدود ۲۴۰ هزار تومان بوده است. یعنی برای واردکننده یک هزینه مازاد دیگری تحمیل می‌شود. آمار ترانزیت ما در سال ۱۳۸۵ حدود ۱۲ میلیون تُن بوده و الان بعد از ۱۲ سال به جای رشد، ۹ میلیون تُن شده و پسرقت داشته است. به خاطر آنکه ۲۲ دستگاه

۱. اصطلاحی است در صنعت حمل‌ونقل.

دولتی در قضیه ترانزیت بر حمل کالا مؤثرند و مداخله می‌کنند. الان مشکل دیگری که وزارت صمت ایجاد کرده این است که از ۳۰ آذر کلیه کامیون‌هایی که از مرز بازرگان وارد می‌شوند مشمول ثبت سفارش هستند. یعنی ثبت سفارش که مربوط به واردکننده بوده الان در مرحله ترخیص لازمه از حمل‌کننده در مرز ورودی مطالبه می‌کنند که منجر به معطلی چند ۱۰ روزه در مرزها می‌شود و برای اینکه معطلی کمتر بشود فساد را به وجود می‌آورد که با پول سریع تر نوبت‌ها جابه‌جا شود.^۱

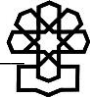
مسئله دیگر بحث مواد (۸) و (۲۴) قانون بهبود مستمر کسب‌وکار (تشکیل پنجره واحد الکترونیکی در تجارت خارجی و منع دولت از اتخاذ تصمیم‌های غافلگیرکننده) است که بعد از ۷ سال همچنان معطل مانده. لازم است به وظیفه قانونی خود عمل کنند، خوب چرا نمی‌کنند؟ ما اصرار داریم که به سمت تک‌نرخی شدن ارز برویم و آن هم نرخی که عرضه و تقاضا در بازار آن را تعیین کند.

مسئله آخر نیز پیوستن سریع‌تر ایران به کنوانسیون حمل‌ونقل کالاهای خطرناک است که چون به آن ملحق نشده‌ایم کامیون‌های ایرانی نمی‌توانند کالای خطرناک را حمل و ترانزیت کنند و الان این کامیون‌های ترک هستند که بازار آن را در دست گرفته‌اند.

• رضا باکری، دبیر انجمن صنایع فراورده‌های لبنی ایران

من به مباحثی که دوستان اشاره کردند دیگر نمی‌پردازم و می‌گویم که در بخش تولید و اشتغال در صنعت، ما ۲۰ درصد کاهش تولید را از تیرماه تا الان داشته‌ایم. یعنی کاهش ۲۰ درصد در دریافت شیر خام و کاهش ۲۰ درصد در فراورده‌های تولید لبنی؛ هرچند

۱. این درخواست و موضوع نیازمند بررسی سوابق کار و رویه‌های اجرایی توسط مسئولین ذی‌ربط است.

وزارت جهاد این آمار را قبول ندارد، اما خوب مگر می‌شود شیر یک دفعه گم شده باشد. علت چیست من دقیقاً نمی‌دانم.

بررسی کرده‌ایم آیا گاوها رفته‌اند کشتارگاه، آمار سازمان کشتار را بررسی کردند گفتند نسبت به سال گذشته تغییری نداشته‌اند؛ بحث شیر خشک را بررسی کرده‌ایم که آیا شیر رفته در واحدهای تولید شیر خشک، دیدیم که نه؛ ممنوعیت صادرات شیر خشک را دولت از شهریورماه گذاشته است در صورتی که ممنوعیت صادرات هیچ اثری در بازار نگذاشته، گفتیم قاچاق شده بررسی کردند گفتند به راحتی امکان ندارد، آمدیم تقاضا کردیم که سازمان نظارت، واحد بازرسی خود را در کارخانجات شیر خشک مستقر و آمار دقیق را اعلام کند، بعد فهمیدیم تازه ورود شیر خام به این واحدها هم حدود ۵۰ درصد کاهش یافته، چرا، چون در سال ۱۳۹۶ حدود ۷۰ هزار تُن مصرف شیر خشک داشته‌ایم و حدود ۳۴ هزار تُن نیز صادرات در سال ۱۳۹۵ نیز علاوه بر تأمین مصرف داخل حدود ۲۴ هزار تُن نیز صادرات، یعنی نه تنها مصرف داخل را کامل جواب می‌داد، صادرات هم داشته‌ایم. بررسی شد که تولید شیر این مجتمع‌ها روزانه حدود ۲۵۰۰ تُن بوده، یعنی نصف سال قبل، پس نتیجه گرفته‌ایم که مشکل در همان فرایند اولیه تولید شیر است، یعنی باید از هر گاو روزانه ۵۰ تا ۶۰ کیلو شیر دریافت شود چون الگوی تغذیه آنها تغییر کرده شده روزی ۳۰ کیلو شیر. به عبارتی مدیریت‌های غلط و تغییر الگوی تغذیه باعث شده که رژیم غذایی حیوان تغییر کند و این موضوع قطعاً در زمان به ساختار بیولوژیک آن آسیب می‌رساند.

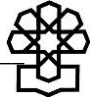
اثر این اتفاق تا الان کاهش حدود ۵ درصدی نیروی انسانی و تعطیلی برنامه‌های توسعه‌ای واحدها بوده است که در طول زمان تعدیل نیروها به سمت نیروهای با سابقه بالا خواهد رفت. مشکل از آنجاست که با تغییر مقررات و تعرفه‌ها و مشکلات ارزی در

بخش واردات تغذیه دام‌ها که شروع این زنجیره تولید است به مشکلات اساسی برخورد کرده‌ایم. دامدار باید ۴۰ تا ۶۰ روز بار ذرتش در گمرک بخواهد، یا بعد از آن مشکل اعتصاب در حمل‌ونقل را داشته‌ایم و بارنامه ۲/۵ میلیون تومانی شده ۵ میلیون تومان. به عبارتی چون دولت قادر نیست سیاست‌های هماهنگ در طول زنجیره ذی‌نفعان عمل کند و تضاد منافع ایجاد می‌کند، مابین واردکننده نهاده‌های دامی و مصرف‌کننده آن نهاده‌ها و شرکت‌های حمل‌ونقل کشور و ایضاً بین دامدار و تولیدکننده فرآورده‌های لبنی تا به دست مصرف‌کننده نهایی برسد در نهایت باعث ضرر و زیان مالی و حاصلش کاهش تولید شده است.

مسئله دیگر بحث قیمت خرید شیر خام است، حدود ۷۰ درصد تولیدات کشور توسط واحدهای بزرگ صنعتی خریداری می‌شود؛ از طرفی نرخ در فروردین امسال ۱۴۰۰ تومان تحویل درب کارخانه بوده است. بررسی کرده‌ایم که هزینه تمام شده تا الان پله‌پله افزایش یافته است، اما قیمت خرید تغییر نکرده؛ برای خردادماه به عدد ۱۵۵۰ تومان، در شهریور به ۲۰۰۰ تومان، الان به ۲۱۵۰ تومان رسیده، ۸۰ تومان هزینه حمل از گاوداری به کارخانه و اضافه پاداش و میکروبی و غیره هم ۶۰ تا ۷۰ تومان که به نرخ قیمت مطلوب ۲۳۰۰ تومان درب کارخانه می‌رسیم که تا این لحظه تغییر نکرده است و لازم است تا شرایط حمایتی سریع انجام شود.^۱

بحث دیگر افزایش قیمت مواد بسته‌بندی است که بسته به نوع مصرف آنها از ۱۱ تا ۲۰ درصد افزایش قیمت داشته‌اند. حالا با توجه به اینکه محصولات لبنی به عنوان کالای

۱. در تاریخ ۱۸ آذرماه جناب آقای باکری اعلام کردند که با توجه به تصمیمات کارگروه تنظیم بازار نرخ شیر تحویل درب کارخانه به ۲۰۰۰ تومان تغییر یافته است که این مصوبه و اعلام آن بعد از برگزاری این جلسات توسط ایشان بوده است.

اساسی نامیده شده و این کالای اساسی چون با امنیت غذایی مردم سروکار دارد باید تأمین شود، به موقع ارائه شود، با قیمت مناسب در اختیار قرار بگیرد، لذا پیشنهاد اصلی ما که به صورت مکتوب به نهادهای مرتبط داده‌ایم این است که به میزان ۲ میلیون تن فرآورده حمایتی برای اقشار کم‌درآمد در سازوکار مشخصی با بهای تمام‌شده درب کارخانه بدون انحصار وصول در شبکه معینی توزیع شود که بتواند لااقل جمعیتی حدود ۲۵ میلیون نفر را پوشش دهد.

در ۶ ماهه اول امسال ۱۸ درصد کاهش صادرات داشته‌ایم و از مهر تاکنون به حدود ۳۲ درصد کاهش در میزان صادرات رسیده‌ایم. پیشنهاد ما این است که لااقل دولت ورود مواد اولیه بسته‌بندی را صرفاً برای صادرات محصولات دیگر آزاد بگذارد. از مجلس می‌خواهیم همانند دولت تعلل نکند و بحث اصلاح مالیات ارزش‌افزوده را سریع‌تر اصلاح کند.

• سیامک طبیبی، نماینده کانون انجمن‌های صنایع غذایی ایران

صحت‌های اصلی را پیشکسوتان فرمودند، اعلام گروه‌بندی‌های دولت از همان ابتدا برای تأمین مواد اولیه و مورد نیاز برای این صنعت ناهماهنگی‌هایی ایجاد کرده است. افزایش هزینه‌های بسته‌بندی تا حدود ۳۰ درصد، هزینه قطعات ماشین‌آلات تولیدی و تعمیرات آنها که همه باید از ارز آزاد استفاده کنند، به شدت دچار افزایش قیمت شده‌اند.

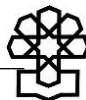
عمده مشکلات ما این است: ۱. صنایع ما به شدت به واردات وابسته‌اند، لذا افزایش قیمت ارز منجر به بالا رفتن زیاد قیمت تمام‌شده می‌شود. ۲. بخش اصلی تصمیم‌گیری دولت است که بدون مشورت از بخش خصوصی واقعی و تشکیلات ذی‌ربط آن اقدامات

غافلگیرکننده انجام می‌دهد. ۳. دولت به اقتضای صنایع و زمان، تسهیلات ویژه و سرمایه در گردش در اختیار بنگاه‌های کوچک قرار دهد و مشکلات مالیاتی و بیمه تأمین اجتماعی را زودتر حل نماید. ۴. بحث ارز که سامانه‌های ایجاد شده خود داستان‌های جدیدی ایجاد کرده است لذا به نظر می‌رسد که دولت سعی کند ارز را آزاد نماید تا در بازار آزاد قیمت تنظیم و سامانه نیما اصلاح شود.

• علیرضا اسدی، نماینده سندیکای صنعت برق ایران

دو بخش اصلی در برق داریم: یکی زنجیره تولید برق و بخش دیگر زنجیره تأمین برق شامل سازندگان و پیمانکاران و مراحل انتقال. عمده‌ترین مسئله ما بحث اختلاف قیمت فروش برق با بهای تمام‌شده آن است که سالانه کسری بودجه سیستماتیکی را به صنعت برق تحمیل می‌کند. با برآورد ما بیش از ۲ هزار میلیارد تومان کسری بودجه داریم که این کسری منجر به بدهی به بخش خصوصی از جمله سازندگان و پیمانکاران شده و سرریز آن به تولیدکنندگان برق فشار می‌آورد. البته کاهش اتلاف برق یا باید از طریق تغییر الگوی مصرف برق و شیوه مصرف آن اتفاق بیفتد که سیگنال اصلی‌اش قیمت برای خانوارهاست یا از طریق فناوری‌ها و تجهیزات مصرف برق در شبکه توزیع و انتقال و در اصل کاهش هزینه تمام‌شده برق است که نیازمند سرمایه‌گذاری بالایی است.

در زنجیره تأمین‌کنندگان، سازندگان تجهیزات سیم و کابل و تابلو و ترانس و... نیازمند مواد اولیه‌ای هستند که با توجه به تغییرات نرخ ارز برای کالاهای وارداتی مورد نیاز و آمار بانک مرکزی و شاخص بهای تولیدات پایه، مهرماه ۱۳۹۷ نسبت به مهرماه ۱۳۹۶ در مس و آلومینیم ۸۹ درصد افزایش قیمت، در فراورده‌های شیمیایی ۲۵۷ درصد افزایش قیمت،

در سوئیچها و رله‌ها (که بخش زیادی از تجهیزات مورد نیاز تولیدکنندگان است) به طور متوسط ۲۰۰ درصد افزایش قیمت داشته‌ایم. با توجه به اینکه قراردادهای این صنعت حداقل یکساله است و طبق آن قراردادها سقف تعدیل قیمت‌ها ۲۵ درصد است، عملاً با سازوکار تعدیل قیمت‌ها بسیاری از قراردادها عملیاتی نشده‌اند. طبق آمار ما حدود ۵۰۰ پروژه به ارزش تقریبی ۳ هزار میلیارد تومان، متوقف شده و با تعدیل نیروی انسانی حداقل به میزان ۳۰ درصد مواجه شده‌ایم. نکته اساسی اینکه چون این صنعت دانش‌بنیان است، لذا نیروی انسانی موجود در آن بیشتر نیروهای متخصص و البته باسابقه هستند و این برای آینده بسیار خطرناک است که به سمت تعدیل نیروهای باسابقه و خبره در حرکتیم. برای هر سال اگر بخواهیم تعادل تراز برق داشته باشیم باید سالیانه ۵ هزار مگاوات به ظرفیت تولید و نیروگاه‌ها اضافه کنیم که متأسفانه متوسط پنج سال گذشته تنها هزار مگاوات بوده است. به همین دلیل در سال گذشته به علت عدم تناسب عرضه و تقاضای برق خاموشی داشته‌ایم که با این روند قطعاً سال آینده با آن مواجه خواهیم بود.

امسال علاوه بر افزایش شدید قیمت نهاده‌های تولید، با طلب بزرگ پیمانکاران مواجه هستیم که به دلیل عدم تخصیص مناسب بودجه، بدهی به آنها پرداخت نشده است. لازم است بیان شود که نرخ تنزیل اوراق تسویه در بازار با آنچه روی کاغذ ذکر می‌شود، بسیار متفاوت است و در کل فشار عدم وجود نقدینگی لازم برای این صنعت، پروژه‌ها را متوقف کرده و اثرش را در سال آینده نشان خواهد داد.

در صنعت برق در سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۱/۲ میلیارد دلار و در سال‌های قبل‌تر بالغ بر ۷۰۰ میلیون دلار واردات تجهیزات مورد نیاز داشته‌ایم.

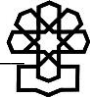
• محمدعلی وحدتی، نماینده سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق

الان بالغ بر ۶۰ درصد برق مصرفی کشور توسط شرکت‌های غیردولتی تأمین می‌شود و ۴۰ درصد مابقی توسط بخش دولتی اعم از نیروگاه‌های برق آبی و حرارتی و اتمی است. به دلیل اعمال قیمت‌های تکلیفی برق و عدم پرداخت مطالبات بخش خصوصی عملاً انگیزه‌ای برای ورود بخش غیردولتی به صنعت برق وجود ندارد و همان طور که در نامه‌ای که از طرف وزارت اقتصاد برای ریاست‌جمهوری رفت ۱۸ نیروگاه برای عرضه وجود دارد و هیچکس آماده خرید و سرمایه‌گذاری در آنها نشده است.

در حال حاضر فقط برای حفظ وضع موجود نیازمند ۳۰ هزار میلیارد تومان هستیم. نکته جالب اینکه در بحث تهاتر بدهی‌ها در دولت آیین‌نامه‌ای نوشته شده است که طبق آن تهاتر بدهی‌ها مشمول بدهی‌هایی که منشأ صندوق توسعه ملی دارند، نمی‌شود. حال آنکه نیروگاه‌ها از وام‌های ۲۵۰ و ۳۰۰ میلیون یورویی صندوق استفاده کرده‌اند، اما اینها را از تهاتر محروم کرده‌اند. یعنی طلب‌ها ریالی است، اما پرداخت‌ها تعهدات ارزی است و این اتفاقات به حجم بدهی‌ها دامن زده است. در پایان باید این نکته را عرض کنم که در حال حاضر این صنعت با توان داخلی امکان گذر از تحریم‌ها را دارد.

• پرویز غیاث‌الدین، نماینده سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق

در انتقال و توزیع، همه تجهیزات ما داخلی است، مشروط بر اینکه تمام شرکت‌های سازنده را حفظ کنیم، اما در تولید وابستگی خارجی داریم، با توجه به عدم افزایش قیمت مواد اولیه ما که عمده آن سوخت می‌باشد، انگیزه‌ای برای افزایش راندمان در تولید برای واحدهای تولیدی دولتی وجود ندارد. حجم سرمایه‌گذاری شرکت‌های تولیدکننده برق

غیردولتی بالغ بر ۲۲ میلیارد یورو است. در تولید برق یک دوره پرمصرف در تابستان داریم که بالغ بر ۶۰ هزار مگاوات مصرف و یک دوره کم مصرف در زمستان داریم که بالغ بر ۳۵ هزار مگاوات مصرف داریم؛ لذا فصل زمستان و الان زمان تعمیرات نیروگاه‌هاست. قرار شده حدود ۵۰۰ میلیون دلار دولت به مینا بدهد که بخشی یوان و بخشی دینار عراق است تا به نیروگاه‌ها برای تعمیرات ضروری آنها داده شود.

در خصوص سیاست‌های کنترل پرمصرف‌ها باید دقت شود که عمده پرمصرف‌ها در استان‌های گرمسیری و مرکز کشور هستند که غالباً انسان‌های مستضعف و متوسط رو به پایین هستند؛ لذا افزایش قیمت برق هیچ تأثیری بر کاهش آن نخواهد گذاشت.

• محمود احساسی، نماینده انجمن صنایع شوینده، بهداشتی و آرایشی ایران

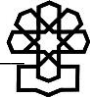
در مقطع بعد از نوسانات ارزی، قیمت مواد اولیه و اقلام بسته‌بندی حدود سه تا سه‌ونیم برابر افزایش پیدا کرده است. مهر ۱۳۹۷ نسبت به اردیبهشت ۱۳۹۷ قیمت اسید سولفوریک که به عنوان ماده اصلی پودر شوینده و مایعات ظرفشویی است از چهارصد هزار تومان به یک میلیون و سیصد هزار تومان رسیده است؛ هگزا ۴ که ماده اصلی شامپو و مایعات دستشویی است از ۴۸۰۰ به ۱۲۰۰۰ رسیده است و مقوا برای بسته‌بندی محصولات از ۳۲۰۰ به ۹۵۰۰ رسیده و پت از ۶۰۰۰ به ۲۷۰۰۰ تومان رسیده است، لکن با برداشته شدن سقف بورس و کوتاه شدن دست دلال‌ها به ۱۳۰۰۰ تومان رسیده است. به عبارتی نشان می‌دهد که افزایش قیمت محصولات پلیمری چهار تا پنج برابر شده که قیمت محصولات را از ۱۵۰ تا ۳۰۰ درصد افزایش داده است. اما با توجه به تفاهمنامه‌ای که با سازمان حمایت بسته‌ایم ما در این مقطع از ۴۴ تا ۶۰ درصد روی قیمت محصولات نهایی کشیده‌ایم. لکن

کاهش واردات محصولات مشابه و بالا رفتن هزینه قاچاق باعث شده تولیدکنندگان ما کاهش نیرو نداشته باشند و تولید را ادامه دهند. در خصوص مواد آرایشی بر اساس گزارش ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز بالغ بر ۶۳ درصد بازار محصولات آرایشی توسط قاچاقچیان تأمین می‌شود و تولیدکنندگان داخلی نیز تنها با ۲۵ درصد ظرفیت تولید کار می‌کنند، در حالی که می‌توانند بالغ بر ۹۰ درصد نیاز بازار را پوشش دهند.

• اسماعیل بازارچی، نماینده انجمن صنفی لوازم خانگی ایران

بالغ بر ۱۰۰۰ واحد تولیدکننده لوازم خانگی داریم که در حال حاضر فقط ۸۰۰ واحد در حال فعالیت هستند و با همین روند اگر حمایتی از آنها نشود، سال آینده شاید ۳۰۰ واحد بیشتر باقی نمانده باشد و بقیه جمع می‌کنند. تولید بنگاه‌های کوچک ما حدود ۳۰ تا ۳۵ درصد از واحدها را شامل می‌شود. در یخچال و فریزر ۱۴۰ واحد تولیدی با ظرفیت ۲/۳ میلیون دستگاه در سال ۱۳۹۶ حدود ۱/۱ میلیون دستگاه تولید کرده‌اند در حالی که این آمار در همین ۶ ماهه ۱۳۹۷ حدود ۴۶۲ هزار دستگاه بوده، یعنی ۵۰ درصد کسر تولید. در ماشین لباسشویی ۱۲۳ واحد تولیدی با ظرفیت ۱/۹ میلیون دستگاه در سال ۱۳۹۶ حدود ۸۷۰ هزار دستگاه تولید کرده‌اند. در حالی که این آمار در همین ۶ ماهه ۱۳۹۷ حدود ۲۴۷ هزار دستگاه بوده، یعنی افت شدید تولید.

نکته اینجاست که با افزایش ارز و قیمت کالای وارداتی قاعدتاً باید تمایل به سمت کالای داخلی و فروش آنها نیز زیاد شود، اما آمار تا الان این را نشان نمی‌دهد. کارخانه سینجر که ۶۰۰ کارگر داشته الان با حدود ۳۵۰ کارگر کار می‌کند و بقیه نیز حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد نیرو کم کرده‌اند که با همین روند به سمت تعدیل نیروی ماهر و واقعی می‌روند،

به دلیل آنکه باید نقدی بخرند و کالای خود را نسیه بفروشند، یعنی جریان نقدینگی آنها مختل شده است. دلیل دیگر آنکه بهره‌های بانکی را که گرفته‌اند نمی‌توانند پاسخ دهند، دلیل دیگر طولانی شدن ثبت سفارش تجهیزات مورد نیاز و خرید و ترخیص، تا رسیدن به مرحله تولید که قبل از این اتفاقات حدود ۲ تا ۳ ماه بوده و الان به بیش از ۶ ماه شده است، مسئله دیگر وابستگی‌های ارزی این صنعت و هزینه‌های جانبی و مالیات بر ارزش افزوده است که مجموعاً هزینه‌های تولید را به شدت افزایش داده است.

فولاد مبارکه قیمت محصولات را تا ۷۰ درصد و صنایع پتروشیمی تا ۱۲۰ درصد بالا برده‌اند. به عبارتی عمده‌ترین مشکل صنایع لوازم خانگی الان تأمین نقدینگی مورد نیاز است. ما به دنبال راه‌اندازی پژوهشکده لوازم خانگی هستیم، برخی از تولیدات ما قابل رقابت با محصولات ایتالیا و کره و ترکیه است، لکن تقاضا داریم که صداوسیما و نهادهای مربوطه بر مصرف لوازم خانگی ایرانی بیشتر تبلیغات کنند.

• عرفان نوری، نماینده انجمن صنفی لوازم خانگی ایران

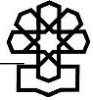
ما در لوازم خانگی با بحث قاچاق و عدم حمایت‌های لازم با تولیدکننده داخلی مواجهیم. البته کیفیت بسیاری از محصولات ما قابل قبول است، لکن فرهنگ‌سازی نشده تا کالای ایرانی در اولویت مصرف قرار بگیرد. بحث دیگر فساد در قسمت‌های گوناگون از جمله در تعیین اولویت‌های واردات و ثبت سفارش‌های خاص است. بنده قول می‌دهم اگر با همین منوال جلو برویم و اصلاحات انجام نگیرد تا دو سال آینده در حوزه لوازم خانگی از بیش از نیمی از برندها اثری نباشد. باید شرایطی ایجاد شود که قوانین و مقررات نظارتی خصوصاً در قسمت گمرک حاکم شود. باید مطالعاتی در خصوص تغییر فرهنگ الگوی مصرف انجام پذیرد.

• سحر رکنی، نماینده خانه معدن ایران

بخش معدن چون تولیدکننده‌ای است که ماده اولیه و اصلی را در اختیار دارد، لذا مشکلی از بابت افزایش قیمت مواد اولیه و ارز نخواهد داشت، اما مشکل عمده ما کهنه بودن ماشین‌آلات و عدم امکان ورود تجهیزات برای نوسازی این ماشین‌هاست. تولید در بخش معدن در سال ۱۳۹۴، ۳۷۱ میلیون تُن با ۱۲۲ هزار نفر شاغل؛ در سال ۱۳۹۵، ۳۹۱ میلیون تُن با ۱۳۸ هزار نفر شاغل؛ در سال ۱۳۹۶، ۳۸۲ میلیون تُن با ۱۴۲ هزار و ۲۷۵ نفر شاغل بوده است. از مشکلات بخش معدن تأمین و تجهیز ماشین‌آلات است که بعضاً وارداتی هستند. قیمت تجهیزات ۲/۵ تا ۳ برابر شده و قیمت لاستیک لیفتراک از ۷۰ میلیون تومان به ۱۸۰ میلیون تومان رسیده است. به عبارتی تأمین لجستیک بخش معدن با مشکل مواجه شده خصوصاً بحث پیمان‌سازی اخیر که واقعاً نوعی تحریم داخلی است. به عبارتی اگر بخواهیم برای سال ۱۴۰۲ به تولید ۷۰۰ میلیون تُن برسیم نیازمند زیرساخت‌های حمل‌ونقل و راه‌آهن و بنادر هستیم که دورنمای کار متأسفانه روشن نیست. مسئله دیگر مواد (۷) و (۸) قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار و عملیاتی شدن پنجره واحد است که بر زمین مانده است.

• سهراب قصاعی، نماینده انجمن صنایع چینی ایران

ما صنعتگران همواره در تحریم بوده‌ایم و توانسته‌ایم آنها را رد کنیم، اما الان شرایط سخت‌تر و مشکل‌تر شده و به نظر باید بحث FATF و CFT هرچه زودتر در نهادهای مربوطه تعیین تکلیف و تصویب شود که در صورت عدم این اتفاق مشکلات سخت‌تری در انتظارمان خواهد بود. عدم ارتباط با خارج باعث شده که تسویه مالی توسط صراف‌ها؛ آن

هم با نرخ‌های نامعلوم، هزینه‌های ما را به شدت افزایش داده است. تعداد زیاد بخشنامه‌ها و عدم هماهنگی بین گمرک و بانک مرکزی و وزارت صمت به نوعی تحریم داخلی است که باعث شده دریافت مجوزهای لازم ۶ ماه طول بکشد. بحث دیگر مسئله تسویه وام‌ها و وثیقه‌هایی است که بابت پیمان‌ها گرفته شده، یک سردرگمی و پیچیدگی و ناهماهنگی بین گمرک و بانک‌ها وجود دارد که معلوم نیست با چه نرخ‌هایی باید تعیین تکلیف کنند. به عبارتی بابت سپرده‌هایی که گذاشته‌ایم هنوز نمی‌دانند که پیمان‌هایی که با ارز ترجیحی داده‌اند با چه نرخ‌هایی باید تسویه کنیم و بانک هم پول را بلوکه کرده و نگه داشته و ما دوباره نمی‌توانیم مواد اولیه جدید مورد نیاز را بخریم. بحث آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های متعدد باعث بلا تکلیفی هم گمرک و هم واردکننده و تولیدکننده شده است. بروکراسی تخصیص ارز نیمایی که در وزارت صمت ۳ ماه و بانک مرکزی ۴ ماه و تازه با ۶ ماه تأخیر شاید تصویب‌نامه‌اش می‌آید. از یک طرف تشویق صادرات می‌شود و جایزه صادراتی و از طرف دیگر پیمان‌سپاری ارزی طلب می‌کنند که اینها در تناقض است. الان اگر بالای یک میلیون یورو صادرات کنیم باید ببریم به سیستم نیما. خوب این سیستم چه خدمت مازادی به ما می‌دهد، ما احتیاج به واردات مواد اولیه داریم و این سیستم جواب درست نمی‌دهد. ظرفیت تولید ما حدود ۲۰ درصد کاهش یافته است و برای سال آینده هم ۲۰ درصد تولید و هم ۲۰ درصد اشتغالمان افت خواهد داشت. طرح‌های توسعه را متوقف کرده‌ایم و در حل پیچیدگی‌های واردات مواد اولیه گیر کرده‌ایم. برخی از واحدهای چینی تا ۶۰ درصد به واردات وابستگی دارند. قیمت EPS که ماده اولیه بسته‌بندی است و پتروشیمی در بورس ارائه می‌دهد از اردیبهشت‌ماه تا الان ۳/۵ برابر شده است. اکسید آلومینیم که ماده اولیه مورد نیاز است توسط یک انحصار شرکت خصولتی ۳۵ تا ۴۵

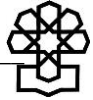
درصد گران شده است. ما هم چندان نمی‌توانیم محصولاتمان را گران کنیم، چراکه بازارها و توان مردم و دستمزد آنها افزایش خاصی پیدا نکرده است.

• **عباس ابریشمی، نماینده سندیکای صنایع آسانسور و پله‌برقی ایران**

در سال ۱۳۹۲ تولید ما ۷۵ هزار دستگاه بود. در سال ۱۳۹۶ تولید به ۲۵ هزار دستگاه و برای ۱۳۹۷ پیش‌بینی می‌کنیم حداکثر به ۲۰ هزار دستگاه برسد، نیروی کار ما برای تولید حدود ۸۰ هزار دستگاه است، پس مسلماً با کاهش تولید بر اثر رکود ساختمان‌سازی باید تعدیل صورت گیرد. در اصل این شرکت‌های بزرگ هستند که آسیب می‌بینند. تعرفه واردات قطعات ۲۵ درصد است، اما تعرفه واردات آسانسور کامل ۳۲ درصد و وضع به گونه‌ای شده که در سال ۱۳۹۲ از ۱۷۰ میلیون دلار واردات بخش ما تنها ۷ میلیون دلار پکیج کامل بوده، اما در سال گذشته از ۷۸ میلیون دلار واردات، ۱۸ میلیون دلار آسانسور آماده بی‌کیفیت خصوصاً از چین وارد شده است. باید تعرفه واردات آسانسور کامل ۱۰۰ درصد بشود. ظاهراً برای واردات قطعات دست‌های آلوده به فساد در کار است که فقط مجوز واردات برخی قطعات را به برخی شرکت‌ها می‌دهند که باعث ایجاد انحصار و فساد شده است. پیشنهاد ما این است که قانون استاندارد آسانسور وضع شود تا فقط شرکت‌هایی که تعهد خدمات پس از فروش می‌دهند، بتوانند کالا تولید یا وارد کنند.

• **امیرحسین وصالی، نماینده انجمن صادرکنندگان کالاهای صنعتی**

ما با دو سری از مشکلات سروکار داریم: یکسری از مشکلات بر اثر تحریم‌هاست که سال‌هاست با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنیم و سری دیگر تحریم‌های داخلی است که در وضعیت فعلی

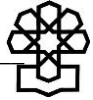
ظاهراً این مشکلات داخلی خود را تحت لوای تحریم‌های خارجی پوشش داده‌اند در صورتی که تحریم‌های داخلی و مشکلات ناشی از ناهماهنگی‌های داخلی بیشتر به ما آسیب می‌زنند. بزرگ‌ترین دغدغه ما عدم نظرخواهی و مشارکت بخش خصوصی واقعی در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با وضع تولید و تجارت است. نتیجه این رویه کار فقط تشکیل جلسات مختلف با افراد گوناگون دولتی و غیردولتی در مکان‌های گوناگون و دور هم جمع شدن و خندیدن به مشکلات است و فقط مسئولان شاید چند چیزی بشنوند و بعد از جلسات انگار نه انگار.

سیستم به جای آنکه بخش خصوصی را مشارکت دهد و کمک بخواهد و کمک کنند که چگونه با کمک همدیگر از این دوران سخت عبور کنیم، دائم به دنبال ضربه زدن و خارج کردن ما از میدان است. به زحمت طی چند سال راهمان را به بازارهای کشورهای گوناگون باز کردیم، حالا در شرایط فعلی به جای سهل کردن کار توسط وزارتخانه‌ها و دولت، انواع مجوز از ما می‌خواهند، در صدور مجوز تأخیر می‌اندازند و تازه بعد از صدور آن دیگر نمی‌توانیم پول جابه‌جا کنیم، یعنی حتی نمی‌توانیم پول صادرات خودمان را از کویت، ترکیه، قطر، مالزی و ... به داخل کشور بیاوریم. با وجود صحبت‌های آقایان که جابه‌جایی مشکلی ندارد، نه خیر آقا ما الان نمی‌توانیم انتقال پول دهیم، چه کسی پاسخگو است؟ باید بتوانیم رابطه‌مان را با کشورهایی که می‌توانیم پول جابه‌جا کنیم بیشتر کنیم، اما زمانبر است و نیاز به حمایت داریم. درخواست اصلی ما صادرکنندگان عمده و مشخص و معتبر و ریشه‌دار این است که ارز حاصل از صادرات را بدون انتقال ارز به داخل بتوانیم در خارج یا جای دیگری کالا خرید و فروش کنیم و تجارت را توسعه دهیم. الان با بخشنامه ارزی جدید که باید تا دو ماه ارز را برگردانیم و بالای یک میلیون یورو باید پیمان‌سپاری کنیم و چه مقررات جدیدی که معلوم نیست تصمیم‌گیران از ما صادرکنندگان معتبر چه می‌خواهند.

• **علی مهاجری، دبیر انجمن صادرکنندگان صنعتی، معدنی و خدمات مهندسی**

آماری که از صادرات بیان می‌شود با آماری که گمرک ارائه می‌دهد بسیار تفاوت دارد. با آمارهای واقعی، یعنی نرخ‌های ارزی جدید میزان پیمان‌سپاری‌ها بسیار بالاتر از میزان واقعی صادرات ماست. چرا؟ مثلاً رزین آرتیپ که تا ۶ ماه پیش صادر می‌کردیم تنی ۲۲۰۰ دلار الان شده ۱۱۰۰ دلار و حتی تا ۸۰۰ دلار هم کم شده، اما گمرک این را قبول ندارد و بر اساس آمار قدیمی عمل می‌کند.

یعنی آمار صادرات واقعی ما بسیار کمتر از آماری است که رسماً اعلام می‌شود. حالا شروع شده به اصلاح نرخ‌های صادراتی، ولی خیلی کند پیش می‌رود در حالی که در زمان تحریم باید تیم‌های متخصص شبانه‌روز کار کنند و سریع اصلاحات اعمال شود. الان باید بر اساس همان نرخ قدیمی پیمان‌سپاری ارزی بشود، یعنی بر اساس نرخ که ما با نصف آن صادر می‌کنیم در حالی که در وضعیت فعلی، الان باید دو برابر صادرات پیمان‌سپاری ارزی کنیم. کجای دنیا با تولیدکننده و صادرکننده این گونه رفتار می‌کنند. نرخ واقعی صادرات با آن چیزی که اعلام می‌شود ۳۰ تا ۴۰ درصد تفاوت دارد. ببینید صادرکنندگان دچار ابهام هستند، عملاً به دلیل سردرگمی که بانک مرکزی ایجاد کرده دوستان برایشان شفاف نیست که با چه مکانیسمی باید کار کنند و نمی‌دانند باید به چه کسی، دارایی، گمرک و ... چه چیزی را پاسخ بدهند، درست است که در سامانه گمرکی تنها تیک تعهد پیمان‌سپاری ارزی می‌خورد و سه ماه هم زمان منطقی برگشت ارز شده، اما چه کسی توانسته تا الان ارز خود را انتقال بدهد؟ باید تعهداتی که درخواست می‌کنند صادرکنندگان بدهند مبنای حقوقی و قانونی و قابلیت اجرایی داشته باشد، نه صوری و به گونه‌ای باشد که در آینده انواع مشکلات جدیدی را برای ما ایجاد کند. تعدد بخشنامه‌های ارزی از جمله تناقضات آنها، مثلاً معافیته

که برای صادرکنندگان به عراق و افغانستان به صورت ریالی بوده حالا گفتند لغو شده و باید از ۶ ماه قبل بیاییم پرداخت کنیم، این مگر شدنی است.

• غلامرضا متدین اعتمادی، مشاور انجمن کشتیرانی

در بخشنامه جدید عریض و طویل، متأسفانه هیچ جایی برای کشتیرانی دیده نشده است و ظاهراً کسانی که این کار را کرده‌اند همه ارکان حمل‌ونقل را دیده‌اند جز کشتیرانی. هم‌زمان با تحریم و نوسانات ارزی تمام خطوط بزرگ کشتیرانی از ایران رفتند. در عین حال سازمان بنادر نیز شروع کرد به تغییرات نرخ جابه‌جایی کانتینرها از کشتی به محوطه‌ها که به دلار است و با نرخ‌های متعدد اعمال می‌شود. صادرکننده و واردکننده دائم در حال تجارت است. او و نظامات حمل‌ونقل و بانک و گمرک و انبارها یک پکیج است که خللی در هرکدام، کل فرایند را با مشکل و تأخیر و هزینه‌های سربار مازاد دچار می‌کند. حال وقتی به دلایل مختلف واردات و صادرات کاهش می‌یابد که این اتفاق افتاده منجر به تعدیل نیروها و اخراج در خطوط کشتیرانی می‌شود که الان شروع تعدیل نیروها از ۳۰ تا ۴۰ درصد را شاهد هستیم. این اتفاقات باعث تولد شرکت‌های کشتیرانی کوچک پاکستانی و هندی می‌شود و باعث شده که نرخ‌های حمل‌ونقل و هزینه‌های مرتبط در همین ایام به شدت افزایش پیدا کنند، چون شرکت‌های بزرگ که رقبای اصلی آنها بودند دیگر با ایران کار نمی‌کنند و راه برای این شرکت‌های متفرقه باز می‌شود. الان هزینه توقف کانتینر بعضاً از پنج دلار در روز تا ۳۵۰ دلار رسیده و حدود ۵۰۰ تا ۷۰۰ دلار برای هر کانتینر هزینه‌ها زیاد شده است. این فاجعه است.

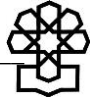
خطوط کشتیرانی خودمان هم کانتینر کم دارد و مشکلات دیگری از جمله محاسبه

نرخ سوختش با شرکت نفت و عدم همکاری سازمان بنادر در خصوص پروانه. الان به شدت با رسوب کالاها در بندرعباس مواجهیم، از طرف دیگر در دویی تیمی از طرف آمریکا مستقر شده که تمام کشتی‌ها و کالاهایی که به سمت ایران یا از ایران به سمت جاهای دیگر در حال حرکت هستند را رصد می‌کنند. باید کمیته جنگی تشکیل شود. باید مشکل بخشنامه‌های متنوع ارزی رفع گردد. باید مشکل جابه‌جایی پول برطرف شده و باید هماهنگی تصمیمات در گمرک و سازمان بنادر رخ دهد که اگر اتفاق نیفتد تازه از ۶ ماه آینده با موجی از کمبود کالاها و مشکلات مواجه خواهیم بود.

• یحیی ضیایی مهرجردی، نماینده اتحادیه مالکان کشتی

کشتیرانی داخلی دو بخش است: یکی بخش جمهوری اسلامی ایران و نفتکش‌ها و دیگر بخش شناورهای کوچک حوزه خلیج فارس و دریای خزر. الان ما درگیر خودتحریمی‌ها هستیم، چرا والفجر به ما سرویس کانتینری نمی‌دهد و می‌گوید که هزینه سوخت و کارگر و حقوق گمرکی سه برابر شده و شما هم باید چند برابر به من بدهید. خوب هیچ عاقلی نمی‌رود سمت ایشان.

حداکثر ۲۰ درصد کرایه حمل خطوط داخلی، ارزی است. می‌پرسیم چرا هزینه‌ها را سه تا چهار برابر کرده‌اید، جواب می‌دهند که ما گازوئیل را تا برج چهار، ۲۵۰۰ تومان می‌دادیم، الان باید ۸۵۰۰ تا ۸۹۰۰ بدهیم، خوب چرا داخلی‌ها این گونه رفتار می‌کنند. الان ۱۳۱ روز است که ۶ تا کشتی در بندرعباس در لنگرگاه با بار مانده تا تکلیفش مشخص شود. الان خطر تحریم به گونه‌ای شده که نه تنها صادرکننده، حتی واردکننده هم تمایلی ندارد که در این سیستم نیمایی کار کند تا خودش و اطلاعاتش شفاف شود. ما معتقدیم

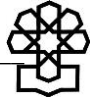
باید ریالی کار کنیم، اما الان همه هزینه‌ها از سوخت و تعمیرات و پرفورم و ... همه دلاری محاسبه می‌شود پس لاجرم کشتیرانی هم باید دلاری دریافت داشته باشد.

• مجید بازیان، اتحادیه صادرکنندگان خشکبار ایران

در اتحادیه ما که صادرات پسته، کشمش، خرما، انجیر و ... سالیانه بالغ بر یک‌ونیم تا دو میلیارد دلار انجام می‌شود، متأسفانه در ۶ ماه گذشته مجموعه تصمیماتی که مسئولان گرفتند کلکسیون از اشتباهات بوده، انگار که تازه انقلاب شده است. در قوانین گفته شده که صادرات از هرگونه عوارض و مالیات معاف است، از طرفی دیگر در بخشنامه‌ها می‌بینیم که گفته شده اگر صادرکننده این کارها را نکند باید مالیات بدهد و می‌گویند باید بیاییم و تعهد ارزی بدهیم. ما یک کتابچه مقررات صادرات و واردات داریم که فروردین اعلام می‌کنند تا بر اساس آن عمل شود. خوب سال زراعی با سال شمسی متفاوت است. حال چگونه ۶ ماه محصولات ما باید به دلیل تغییرات مقررات بر زمین بماند و نابود شود. مدت‌ها آقای خسرو تاج و آقای شریعتمداری وزیر سابق صنعت می‌گفتند که ما باید شرکت‌های بزرگ مقیاس داشته باشیم و تعدادی از صادرکنندگان آمدند و سرمایه‌گذاری کردند و ظرفیت‌سازی انجام دادند و بزرگ شدند حال می‌بینیم که بانک مرکزی می‌گوید صادرکنندگانی که تا یک میلیون دلار صادرات دارند معاف هستند و کسی که ۱۰ و ۱۰۰ میلیون دلار صادرات دارد و سرمایه‌دار است و اشتغال ایجاد کرده و کارگر دارد باید تنبیه شود، من اگر جای شورای عالی امنیت ملی بودم می‌گشتم ببینم این فکر چه کسی است که دارد عمده‌اً صادرات و تولید را زمین‌گیر می‌کند، انگار کسانی آمده‌اند که هنوز الفبای اقتصاد و صادرات را نیز بلد نیستند.

مگر من صادرکننده که سرمایه‌گذاری عمده کرده‌ام و ریشه دارم می‌توانم به راحتی از کشور کل دارایی‌ام را خارج کنم که چه بشود، خوب چرا از اول وارد این کار با این حجم از سرمایه شدم، این آدرس غلط دادن است، دقت کنید من هشدار دادم به هر کسی و درخواست دارم که این روزنه کوچک در شرایط فعلی را نبندیم و اجازه دهید صادرکننده واقعی، واردکننده اصلی را بشناسد و با هم بدون انتقال ارز کار کنند. الان آمار می‌دهند که ۲۵ میلیارد دلار قاچاق داشته‌ایم و از طرفی صادرات واقعی کالایی ما ۸ میلیارد دلار است، خوب چه کسی می‌تواند پول قاچاق یا خروج سرمایه داشته باشد.

من صادرکننده واقعی همه اسناد موجود و مشخص است. باید این بساط ارز ۴۲۰۰ تومانی را در اسرع وقت جمع کنید و رانت بیشتر ندهید. صادرات خشکبار ما تغییری نکرده و حتی کمتر هم شده، چون بازار جهانی به نوسانات بازار ما کاری ندارد و تازه با این مقررات دست‌وپاگیر جلوی صادرکننده را نیز گرفته‌اند. تولید در بازار ما کاری به نرخ ارز ندارد و کار خودش را می‌کند. البته وضع تولید به متغیرهای مختلف کار دارد، مثلاً در شرایط آب‌وهوایی امسال، ۲۲۰ هزار تُن محصول پسته، به ۶۰ هزار تُن کاهش یافته و در این شرایط، افزایش قیمت پسته طبیعی است. لکن با توجه به شرایط وخیم صادرات و لزوم ارائه ارز چرا جنسی را که می‌توانم با ارز بالاتری بفروشم مجبور شوم ارز آن را در سامانه نیما و به نرخ کمتر عرضه کنم، ناچارم کارخانه‌ام را با ۲۰۰ کارگر تعطیل کنم و اصلاً کاری انجام ندهم. باید ارتباطات بین صرافی‌ها و واردکنندگان و صادرکنندگان با آنها را دوباره از سر بگیریم و راه را برای ایشان هموار سازیم. چراکه تحریم‌کننده‌ها دارند پول‌های به سمت ایران را ردیابی می‌کنند و جلوی هر چیزی که مقصد یا مبدأ آن ایران باشد را می‌گیرند.

• حسن نیلفروش‌زاده، دبیرکل انجمن صنایع نساجی ایران

در این صنعت نساجی ۶۰۰ هزار نفر شاغل وجود دارد. چرا دولتمردان ما از تجربیات بخش خصوصی که بارها و بارها قابلیت خود را در شرایط جنگ و تحریم به اثبات رسانده، استفاده نمی‌کنند. بنده مدیرعامل یک شرکت بزرگ با سه هزار نیرو و روزانه ۱۴۰ هزار متر پارچه هستیم. دنیا دست ما را خوانده است. پس باید به سراغ راه‌های جدید برویم. باید از تجربیات گذشته استفاده کنیم. ما با عددهای کمی می‌توانیم معضلات این بخش را حل کنیم، اما باید سرعت عمل داشته باشیم و زمان را همانند گذشته از دست ندهیم. باید اجازه دهیم صادرکننده بدون انتقال ارز خودش با واردکننده‌ای یا با صرافی‌ها و یا با راه‌هایی که بلد است کار کند و او را مجبور نکنیم که هزینه بالاتر را بپردازد و از طرفی دلار را با نرخ نیمایی عرضه کند. الان مشکل دپو مواد اولیه مورد نیاز کارخانجات در گمرکات را داریم و از طرفی افزایش قاچاق در سال ۱۳۹۶ که اثراتش را دارد می‌گذارد، اگر دلار به بالای ۱۴ هزار تومان برسد، قاچاق صرف نمی‌کند و محاسبات ما نشان داده که الان که دلار از آن عدد کاهش یافته به شدت دوباره قاچاق افزایش می‌یابد.

• سعید جلالی قدیری، دبیر اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک

بحث فعال بودن زنجیره تولید و ادامه راه تولید بسیار برای ما مهم است. الان مشکل نقدینگی واحدها و عدم همکاری لازم برخی بانک‌ها بر مشکلات افزوده است. یکی از بزرگ‌ترین واحدها در هفته گذشته به دلیل مشکلات نقدینگی تعطیل کرد. پیشنهاد می‌کنیم سقف اعتبارات را به میزانی که از ارزش پولمان کم شده افزایش دهند و اجازه دهند تولیدکنندگان و صادرکنندگان شناسنامه‌دار در این بازار با آزادی عمل بیشتری کار کنند. الان ۳ میلیارد

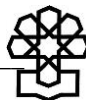
دلار قاچاق پوشاک داریم که به این میزان بنیه تولید ضعیف می‌شود. اگر دولت و بانک مرکزی توان دارد که دلار را از ۱۹ هزار تومان به ۱۰ هزار تومان برساند، خوب پس روی همین نرخ نگه دارد و تثبیت کند. چرا دائم نرخ‌ها متغیر است و مقررات و دستورالعمل‌ها تغییر می‌کنند.

تحلیل و جمع‌بندی

نکته اساسی در تحلیل نظرات فعالان اقتصادی

در تحلیل نظرات کارآفرینان، تجار و دیگر فعالان و تشکل‌های اقتصادی باید در درجه اول توجه داشت که مأموریت این اشخاص، بیشینه کردن سود بنگاه یا اعضای تشکل خودشان است و به همین دلیل هرچه بیان و پیشنهاد می‌کنند و انتظار دارند را باید با توجه به این نکته کلیدی بررسی و ارزیابی کرد. با وجود این، در اظهارات فعالان اقتصادی با تجربه و موفق، نکاتی وجود دارد که قابل توجه و اعتناست و انتظار می‌رود سیاستگذاران، بر اساس آن، در رفتارها و تصمیم‌های خود بازنگری کنند. رفتارهایی نظیر بی‌ثباتی در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌های متغیر و غیرقابل پیش‌بینی که امنیت سرمایه‌گذاری را بیش از هر چیز به خطر می‌اندازد و اداره بنگاه‌ها را دشوار می‌سازد و اتفاقاً در یک سال اخیر به کرات در رفتار و عملکرد سیاستگذاران اقتصادی کشور وجود داشته است.

در بررسی درخواست‌های فعالان بخش خصوصی، همچنین باید به مبانی نظری مطالبات و نیز تضاد احتمالی منافع و خواسته‌های آنها با منافع کل جامعه توجه کرد. به عنوان مثال، برخی تشکل‌های صنعت برق صرفاً به دنبال افزایش ظرفیت تولید هستند و تأخیر در نیروگاه‌سازی را باعث خاموشی‌های آتی جلوه می‌دهند، در حالی که مطالعات

موجود نشان می‌دهند با تعرفه‌گذاری مناسب می‌توان مصرف برق را مدیریت و از خاموشی حتی در فصل اوج مصرف به طور کاملاً مؤثری پیشگیری کرد. با وجود این ملاحظات، تحلیل اظهارات شرکت‌کنندگان در این سه نشست را می‌توان در چند محور به شرح ذیل جمع‌بندی کرد:

۱. پیمان‌سپاری ارزی

اکثر فعالان اقتصادی که به صادرات مشغول هستند، از سازوکارهای پیمان‌سپاری ارزی اظهار گلایه کرده‌اند. در تحلیل این اظهارات باید توجه داشت گزارش‌های متعددی از خروج سرمایه از کشور و نیز واردات قاچاق در شرایط تحریم وجود دارد و صادرات کالا و خدمات بدون بازگشت ارز حاصل از آن، از بسترهای خروج سرمایه از کشور است و با وجود جنگ اقتصادی جاری، حق حکومت است که از شهروندان صادرکننده خود تعهد بگیرد ارز حاصل از صادرات را به چرخه تجارت خارجی و واردات بازگرداند و به تلاش دشمنان کشور برای خروج سرمایه از کشور کمک نکنند.

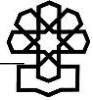
ممکن است صادرکنندگان درباره نرخ فروش ارز حاصل از صادرات و الزام آنها به عرضه ارز در سامانه نیما به نرخ تعیین شده توسط دولت اشکال داشته باشند که این البته نظر قابل توجهی است. به خصوص وقتی قیمت‌های مواد اولیه تولید محصولات صادراتی بعضاً دچار جهش قیمتی بوده‌اند، نمی‌توان انتظار داشت ضرر افزایش قیمت مواد اولیه به طور یکطرفه به صادرکننده اصابت کند و صادرکننده، مواد اولیه را با ارز آزاد بخرد و محصولش را به نرخ ارز نیمایی بفروشد.

در تحلیل اعتراض صادرکنندگان به پیمان‌سپاری ارزی نباید فراموش کرد صادرکنندگان الزام ندارند ارز حاصل از صادرات خود را صرفاً به نرخ نیمایی عرضه کنند و می‌توانند با ارز حاصل از صادرات کالاهای داخلی، کالای مورد نیاز کشور را وارد کنند، ارزهایشان را در بانک‌های داخلی سپرده‌گذاری یا با واردکننده‌هایی که ثبت سفارش کرده‌اند، مبادله کنند.

در جمع‌بندی اعتراض فعالان اقتصادی به پیمان‌سپاری ارزی با نرخ نیمایی باید گفت اعتراض به اصل پیمان‌سپاری وارد نیست، به ویژه که دولت به صادرکنندگان برای استفاده از ارز خود قدرت انتخاب داده که با آن یا کالای مورد نیاز کشور را وارد کنند یا آن را در سامانه نیما به دیگر واردکنندگان کشور عرضه کنند.

در عین حال با توجه به شرایط ویژه تحریم، دولت باید بین شرکت‌های کاغذی یا تازه‌تأسیس که به احتمال زیاد قصد سوءاستفاده از صادرات برای خروج سرمایه از کشور را دارند و صادرکنندگان خوشنام و باتجربه، تمایز قائل شود و در برخورد با گروه دوم انعطاف لازم را نشان دهد.

شفافیت و صداقت دوطرفه (شفافیت تجار و دولت برای هم، نه در رسانه‌ها و مقابل دشمن اقتصادی) و انصاف و اعتدال در ارزیابی حجم و ارزش کالاهای صادرات و وارداتی، می‌تواند آلام و حجم گلابه‌های تجار کشور را کاهش دهد. آنچه مسلم است در شرایط جهش ارزی و تحریم، صادرات کالاهای غیرنفتی و غیرپارانه‌ای، برای دولت و بخش خصوصی بازی برد - برد است و جزئیات قابل مدیریت، نظیر نرخ ارز صادراتی نباید کشور را از منافع صادرات که به دنبال آن زنجیره‌های تولید و اشتغال به حرکت درمی‌آیند، محروم کند.

۲. ضمانت اجرایی قوانین

با وجود تصویب احکام متعدد قانونی در سال‌های اخیر، بسیاری از آنها اجرا نمی‌شوند نظیر مشورت با فعالان اقتصادی قبل از اتخاذ تصمیم ناظر به تولید و سرمایه‌گذاری (مواد (۲) و (۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار) منع دولت از تصمیم‌های غافلگیرکننده (ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار).

نمونه دیگر، قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز است که با وجود گذشت پنج سال از تصویب آن، هنوز برخی از صنایع نظیر بهداشتی و آرایشی و پوشاک از قاچاق بسیار آسیب می‌بینند. لازم است اثربخشی سیاست‌ها و قوانین ناظر به مبارزه با قاچاق کالا بررسی و موارد ناکارآمد آنها بازنگری شوند.

اگر این احکام در سال‌های قبل اجرا می‌شد، چه‌بسا تولیدکنندگان در سال ۱۳۹۷ فشار کمتری متحمل می‌شدند، خطوط تولید کمتری متوقف می‌شد و فرصت‌های اشتغال کمتری از بین می‌رفت.

۳. خودتحریمی و ناهماهنگی بین دستگاه‌ها

ناهماهنگی بین دستگاه‌های مرتبط با تولید و تجارت به خصوص بانک مرکزی، گمرک، کشتیرانی، وزارت صمت و وزارت جهاد کشاورزی در یک سال اخیر به وضوح مشهود بوده است. تعدد دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها، زمانبر بودن ثبت سفارش و فرایندهای مربوط به ترخیص کالاها، عدم امکان برقراری ارتباطات مالی بین‌المللی وعده داده شده، محدودیت‌های حاکم بر صرافی‌ها و عمل نکردن مسئولان مختلف به وعده‌های داده شده از عمده‌ترین مسائل، معضلات و ابهامات فعلی و مصداق روشن خودتحریمی است. یعنی شرایط

بسیار مخربی که مسئولان دستگاه‌های اجرایی می‌توانستند با تدبیر مختصر و بدون صرف هزینه از وقوع آن پیشگیری کنند، اما نکرده‌اند و نتایج آن به صورت دشوار شدن سرمایه‌گذاری و تولید و اشتغال قابل مشاهده است.

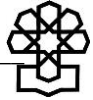
ناهماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی به ویژه گمرک، بانک مرکزی و وزارت صنعت، معدن و تجارت در ماه‌های اخیر، تولید و تجارت را به شدت با اختلال مواجه کرده است. منع یا کُندی ترخیص مواد اولیه از گمرک در برهه‌هایی و دستورالعمل‌های ناگهانی و متناقض به ویژه درباره تخصیص ارز و پیمان‌سپاری، فعالان اقتصادی را سردرگم کرده است تا حدی که تقریباً همه فعالان اقتصادی معتقدند در ماه‌های اخیر، «تحریم داخلی» بسیار بیشتر از تحریم خارجی به فعالیت تولیدی آنها آسیب زده است.

این ناهماهنگی و سیاست‌های متناقض باعث شده مراحل ثبت سفارش و ترخیص مواد اولیه و تجهیزات که معمولاً دو تا سه ماه طول می‌کشد بنا به اظهارات فعالان اقتصادی در سال ۱۳۹۷ به بیش از ۶ ماه برسد که این مسئله تولید را دچار خسارت مضاعف کرده است.

۴. نقاط آسیب‌پذیر

در اظهارات فعالان اقتصادی می‌توان دریافت که تولید در ایران از چند نقطه به شدت آسیب‌پذیر است. اولاً وابستگی به مواد اولیه خارجی و ثانیاً تأمین مالی.

وابستگی صنایع به مواد اولیه خارجی در شرایط تحریم، اقتصاد و اشتغال را آسیب‌پذیر کرده است. در تحولات اخیر برخی کسب‌وکارها که به مواد اولیه وارداتی محتاج هستند، صدمه شدید دیده‌اند نظیر مرغداری و لوازم خانگی و برخی که به مواد اولیه

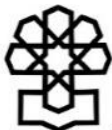
خارجی کمتر وابسته‌اند، کمتر صدمه دیده‌اند نظیر معادن.

از سوی دیگر تحولات اخیر در بازار باعث شده تولیدکنندگان ناچار به خرید نقدی مواد اولیه و فروش قسطی محصول خود باشند که این مسئله، جریان نقدینگی آنها را بیش از پیش تحت فشار و اختلال قرار داده است.

این فشارها در کنار ناهماهنگی در سیاستگذاری‌ها و کندی دستگاه‌های اجرایی در برخی صنایع کاربر نظیر لوازم خانگی باعث افت تولید و اشتغال در سال ۱۳۹۷ شده است که باید به طور ویژه برای آنها تدبیر شود، چراکه این نقاط آسیب‌زا به خصوص در شرایط سخت تحریم، ممکن است به تعطیلی خطوط تولید منجر شود.

۵. تخصیص ارز به نرخ رانتي به منظور حمايت از توليدکننده و مصرف‌کننده

نرخ ۴۲۰۰ تومانی برای واردات کالاهای، حتی مواد اولیه، رانت‌زاست و باعث اخلاص قیمتی و عوارض متعدد بعدی در بازارها می‌شود. نرخ‌های نیمایی و سنایی و چندگانه در بازارها هم امکان تصمیم‌گیری را برای فعالان کسب‌وکار دشوار کرده است، چراکه برخلاف وعده داده شده، دولت نتوانسته نیازهای ارزی تولیدکنندگان را با نرخ مرجع و حتی نیمایی تأمین کند. بازنگری در شیوه تخصیص ارز به کالاهای اساسی و نوع حمایت از مصرف‌کنندگان در تأمین این کالاها باید در دستور کار جدی دولت قرار گیرد.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۶۳۴۲

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: ارزیابی فعالان کسب‌وکار از آخرین وضعیت بازارها (گزارش ۳ نشست)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه مطالعات محیط کسب‌وکار)

تهیه و تدوین: ایمان تهرانی

متقاضی: معاونت پژوهش‌های اقتصادی

ناظران علمی: سیدامیر سیاح، موسی شهبازی غیائی

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. تحریم

۲. فعالان کسب‌وکار

۳. تشکل‌های اقتصادی

۴. تولید

۵. صادرات

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۱۲/۱۸